SZIVÁRVÁNY KISKÖNYVTÁR

IFJÚSÁGI KÖNYVKIADÓ

ÁRA 1.20 FORINT

A JEGTÁBLA RABJAI

A NOBILE-EXPEDÍCIÓ KÜZDELME AZ ÉSZAKI-SARKON

Szöveg: ÁKOS MIKLÓS **Rajz: GÖNCZI TIBOR**

1928. május 23-án hajnalban az „Italia", Nobile tábornok kormányozható léghajója, útnak indult az Északi-sark felé. Az expedíció célja térképezés, a levegő elektromosságának megállapítása és a mágneses hatás vizsgálata volt.

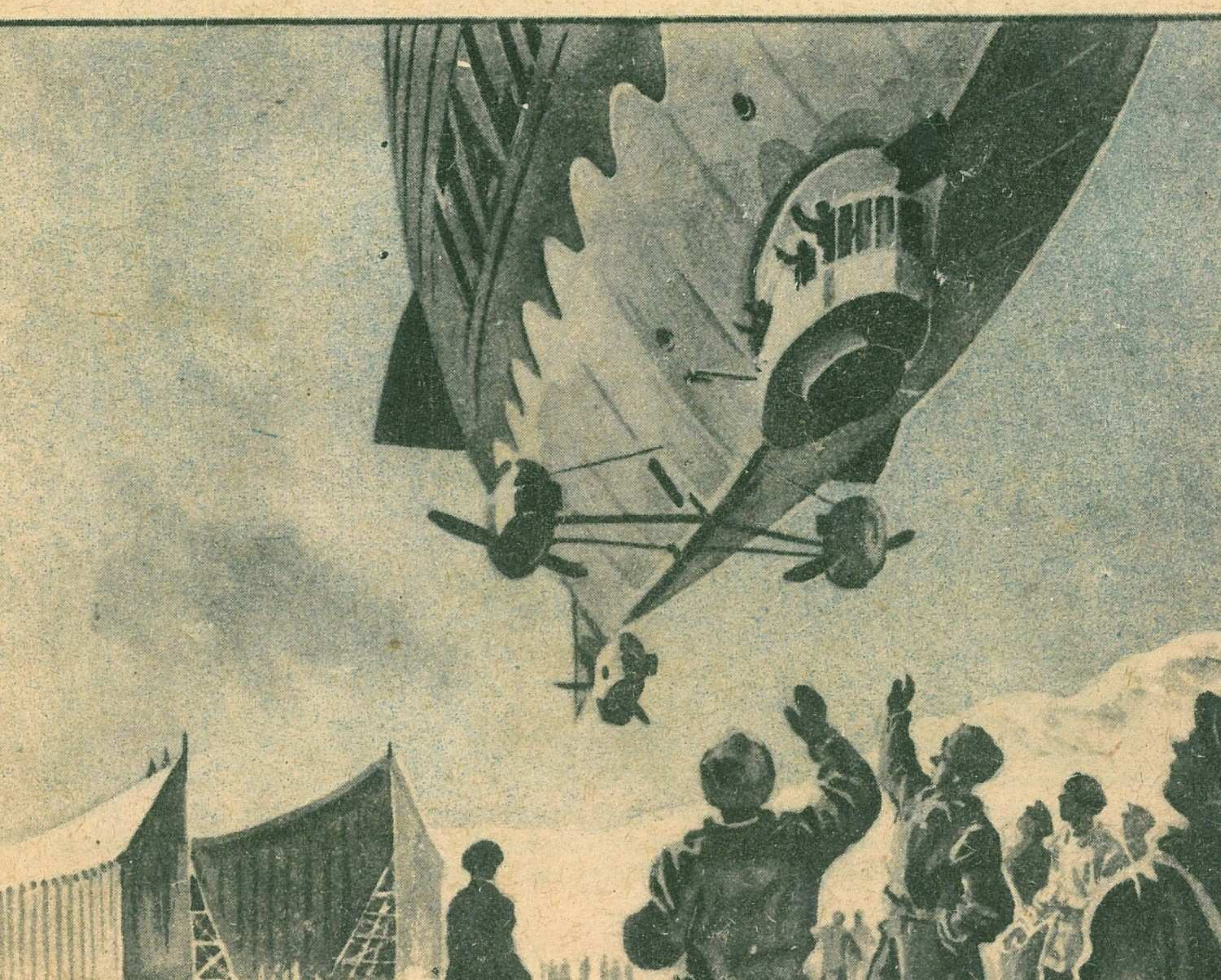

Úgy vélték, hogy pontos és megbízható tudományos megfigyelések csak lassan haladó léghajón végezhetők.

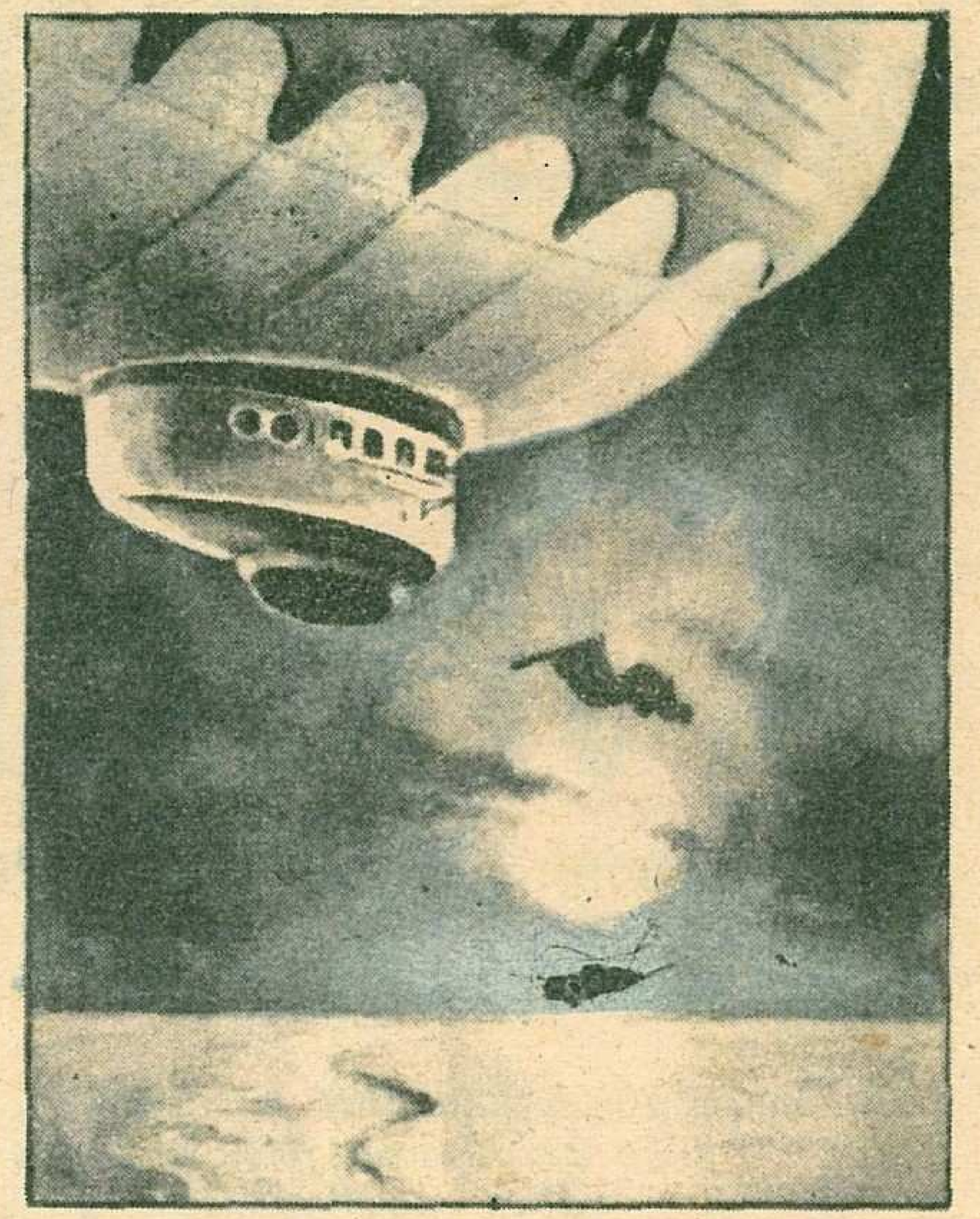

Május 24-én éjfél után az Északi-sark fölött... Zászlót dobtak le. A Sarkon félévig tart a nappal, félévig az éjszaka.

A mágneses sarok közelsége miatt az iránytű errefelé nem megbízható. A léghajót anyahajójáról rádión irányították.

Az „Italia" délnek fordult. Május 25-én sűrű ködbe jutott. Külső burkán, gondoláin vastag jégkéreg keletkezett.

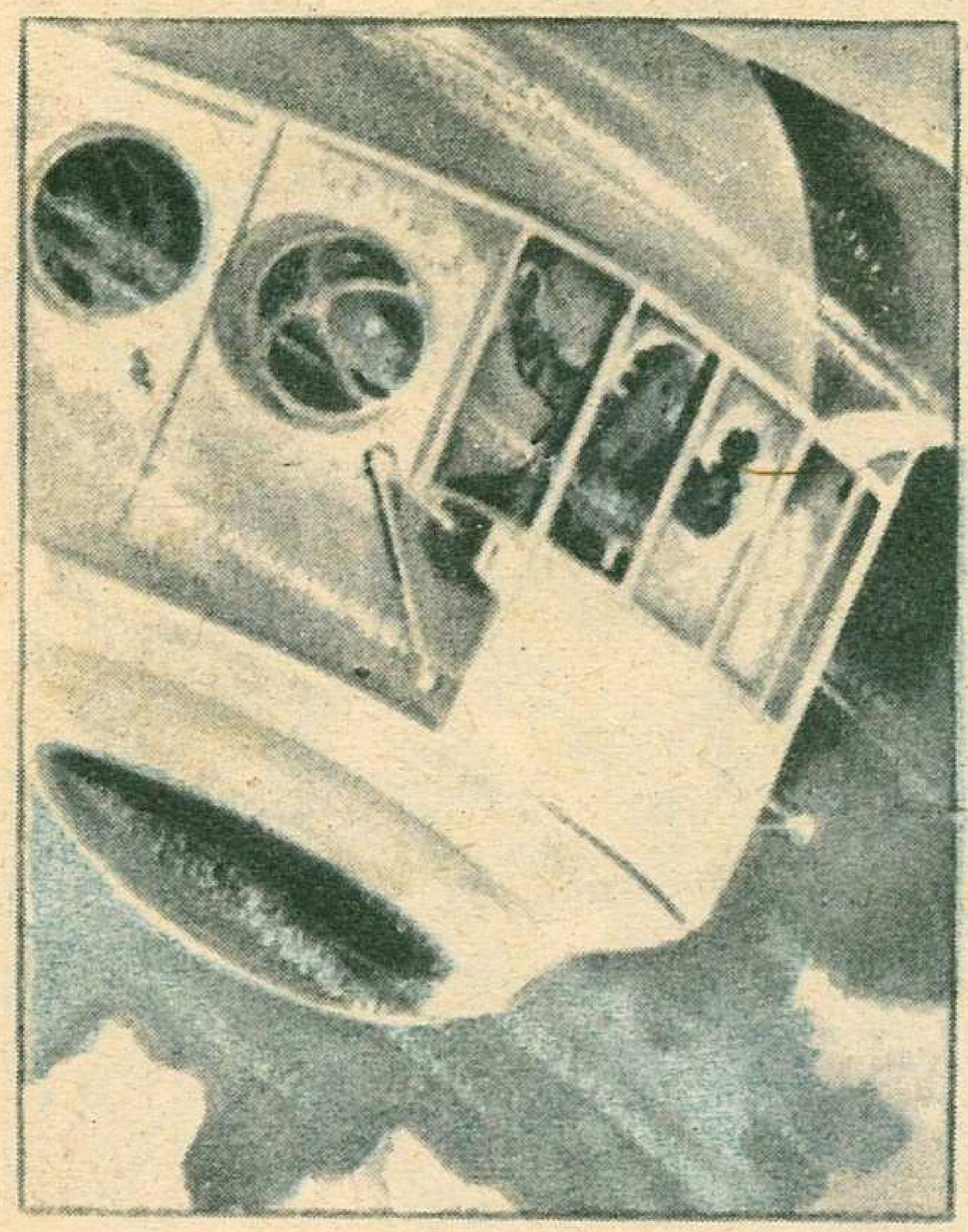

Tizenegy órakor a léghajó egyensúlyát vesztve előrebukott. „Állítsátok le a motorokat!" — ordította Mariano repülőtiszt.

Késő! A jégpáncél súlya és a motorok ereje a mélybe rántotta az „Italiát". Hatalmas dörrenés! A vezérgondola leszakadt...

Rettenetes percek! A terhétől megszabadult léghajó magasba szökkent. Magával ragadta a gépészeket. Többé nem kerültek elő. Kilenc ember a kietlen sarkvidéki jégmezőn maradt.

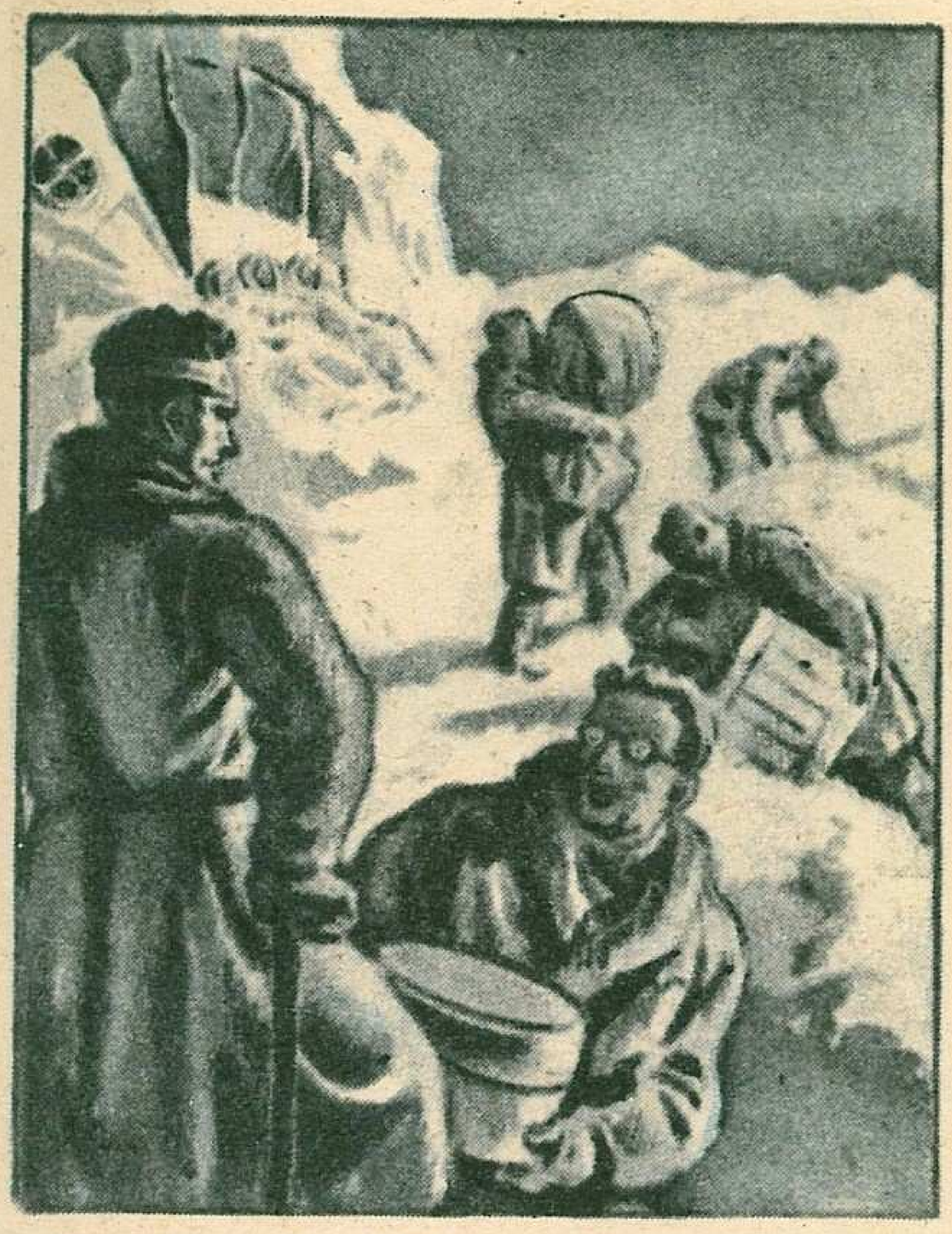

„Ne csüggedjetek!" — szólt Nobile tábornok, aki kezét, lábát törte. — „Biztosan akad a roncsok között használható felszerelés, talán élelem is."

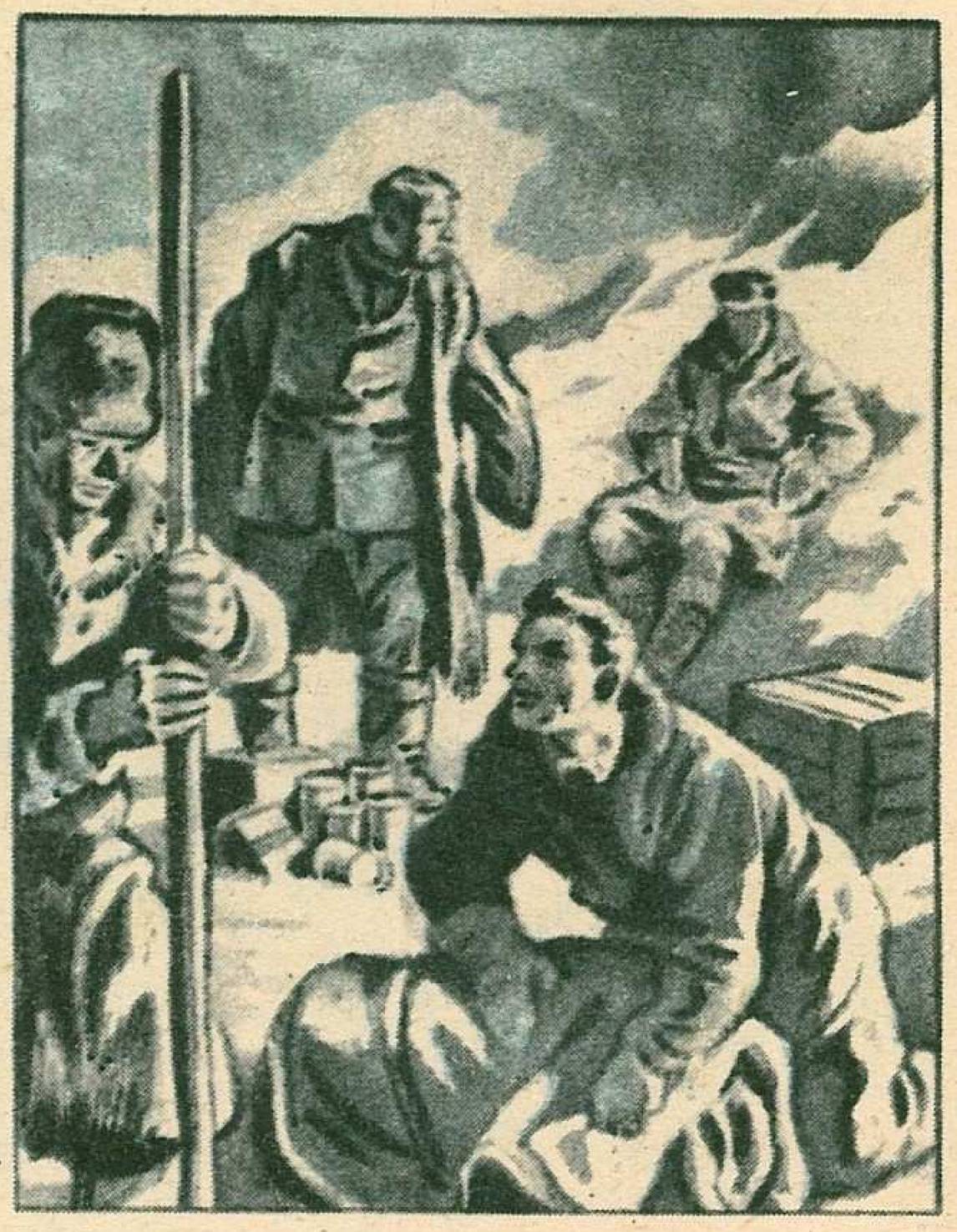

Nobilének igaza volt: sátrat, bundákat, néhány konzervet, műszeres ládát találtak a szétzúzott gondola alatt. Óriási kincs a jég birodalmában!

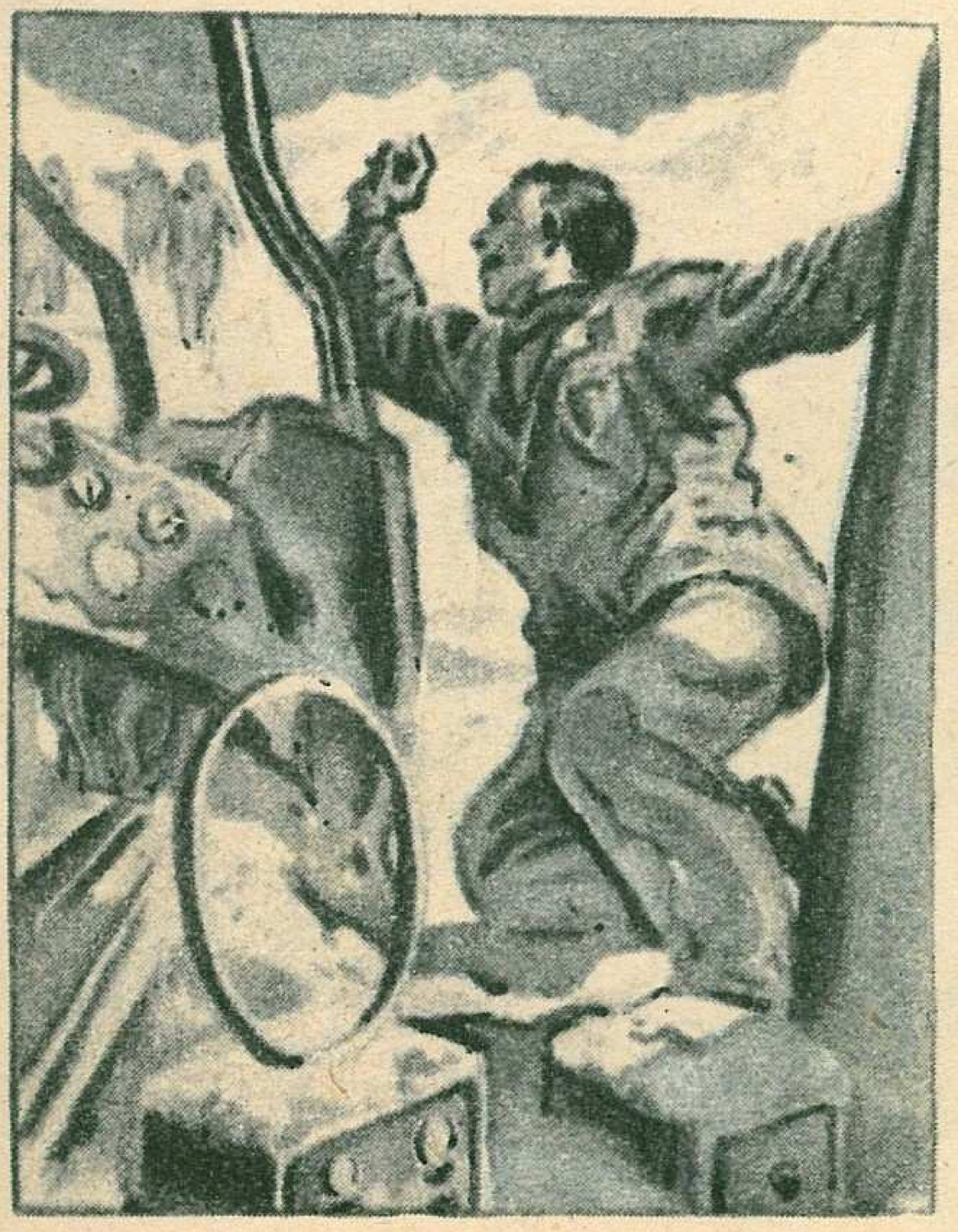

A legnagyobb értékre Biaggi, a rádiós bukkant. „Idenézzetek! Vevőkészülék és szikratávíró! Az életünket jelentheti!"

Sátrat vertek, berendezkedtek, felállították a szikraadó antennáját. Sikerül-e Biagginak kapcsolatot teremteni a világgal?

Sikerült, sikerült! Működik az adó! „SOS... Mentsetek meg... SOS... SOS... SOS...” De válasz nem érkezett.

Titina, a tábornok kis kutyája a havat kotorja. Vajon mit talált? Összeroncsolt emberi testet: Pamela az, a gépész.

Miközben Biaggi szünet nélkül adta az SOS jeleket, társai eltemették a szerencsétlen gépészt. Fájdalmas percek voltak...

A Nap áttörte a ködöt. Sietve megmérték a napmagasságot és meghatározták földrajzi helyzetüket.

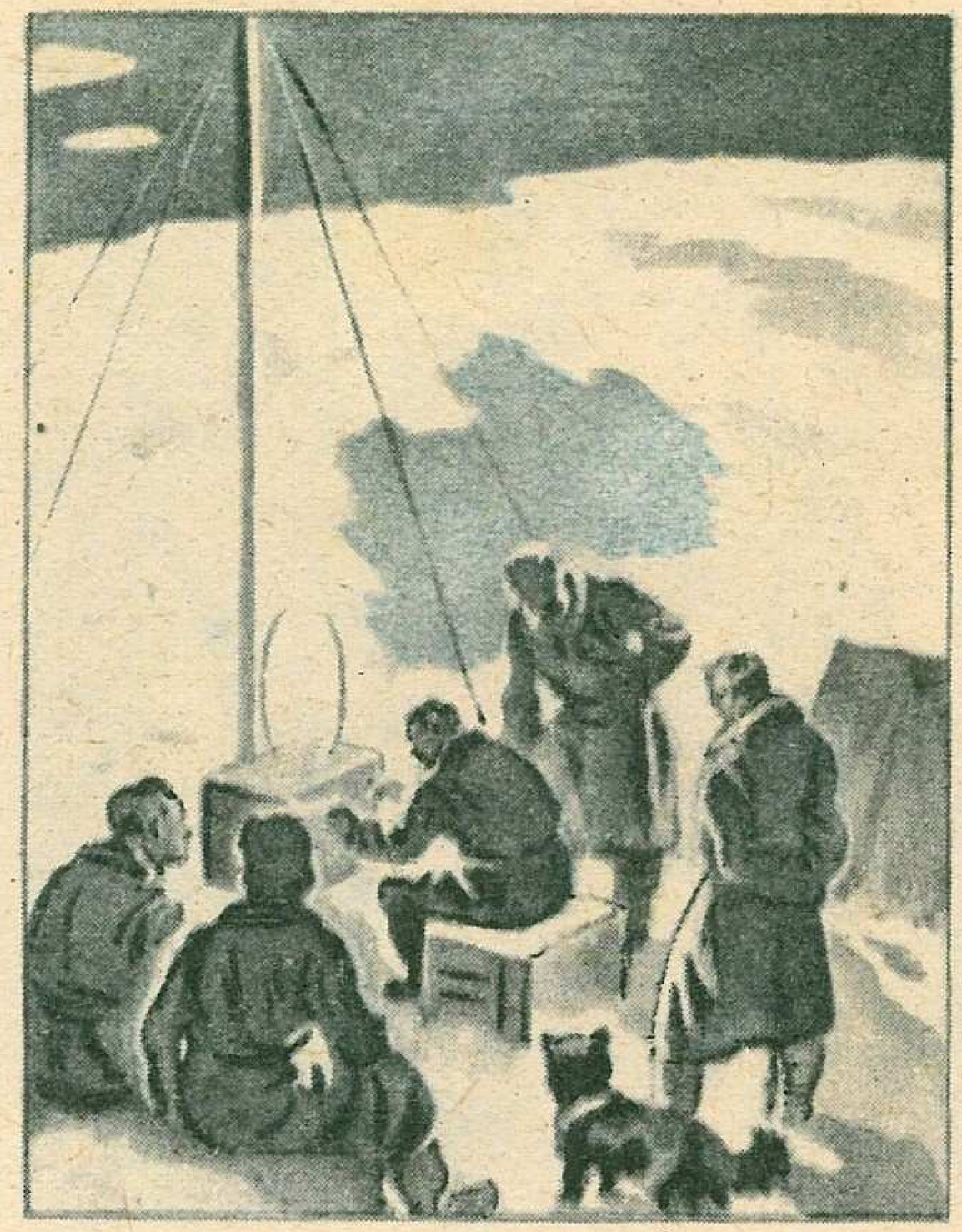

Földrajzi szélesség: 81 fok, 14 perc, hosszúság: 25 fok, 25 perc. Életmentő adatok! Rádiójukon közölték a világgal.

„Jégtáblánk délkeleti irányban sodródik... SOS...SOS...SOS...SOS...” De a vevőkészülék továbbra is néma maradt.

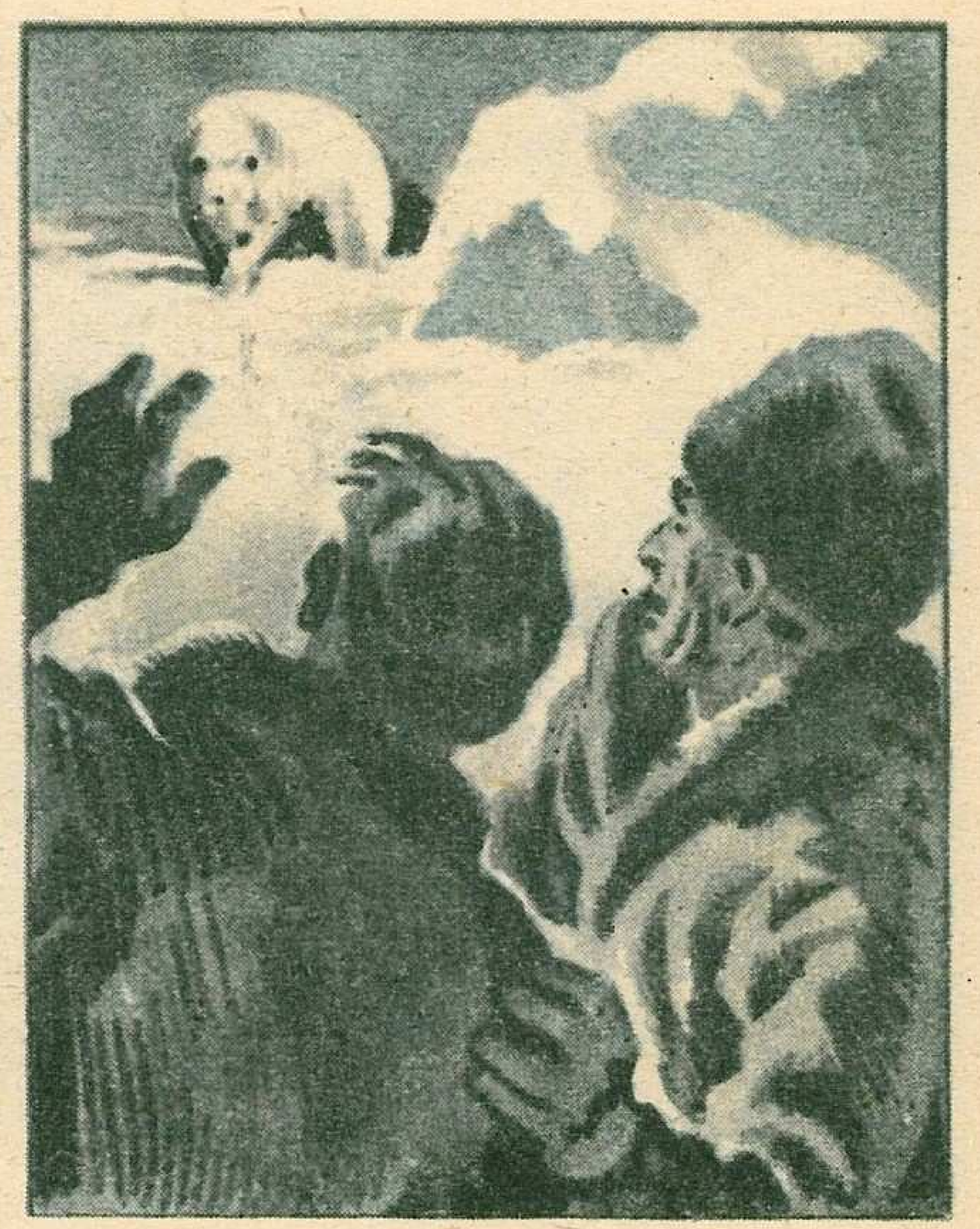

A szerencsétlenséget követő ötödik napsütéses éjszakán veszedelmes látogatójuk akadt: egy hatalmas jegesmedve.

Egyetlen fegyverük volt, egy revolver! Ettől függött az életük. Nem téveszthet célt a golyó! Malmgren, a svéd tudós célzott...

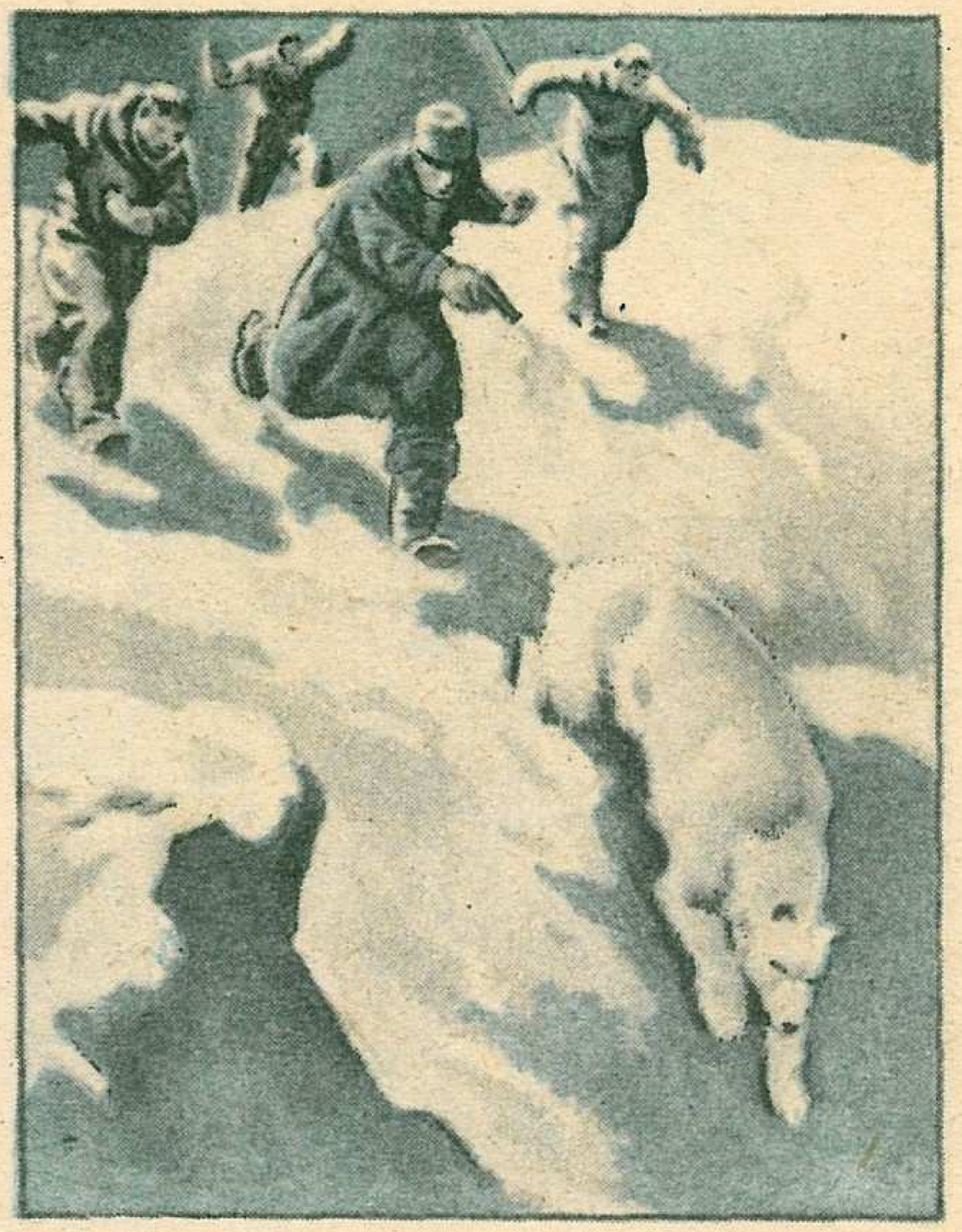

Két hangos dörrenés! Az állat megsebesült. Menekülni igyekezett. Még két lövés — mindkettő célba talált!

A medve holtan terült el. Legalább másfél mázsa a húsa. Az éhség napjaiban valóságos lakoma, hiszen a jegesmedve húsa ehető.

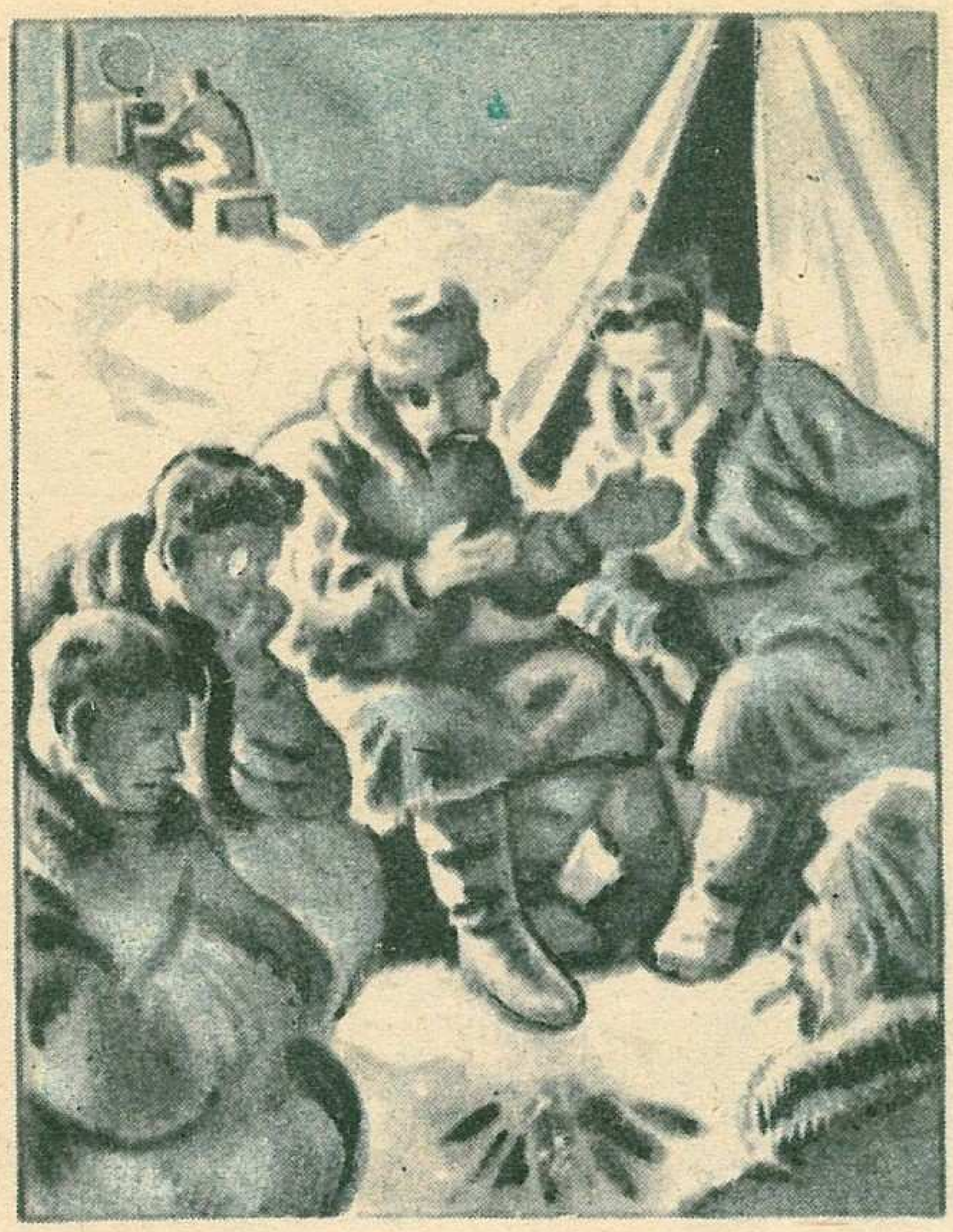

Teltek-múltak a napok. Egyesek türelmetlenkedtek. „Gyalogszerrel eljutunk a Spitzbergákig, segítséget hozunk!" — erősködött Malmgren.

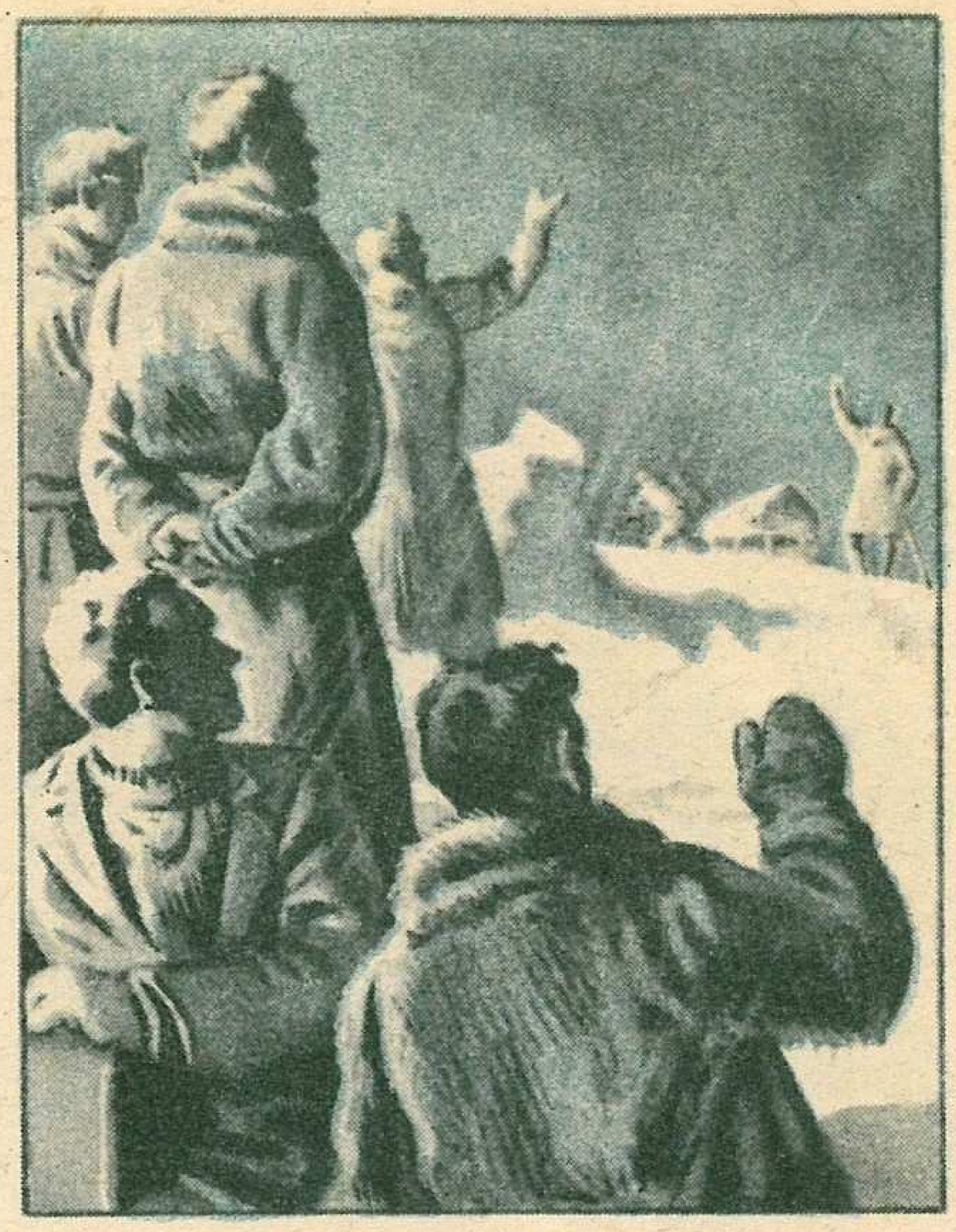

Nobile engedélyével három ember elindult. Léptük nyomát hamar betakarta a sarki hóvihar. Vajon eljutnak-e a Spitzbergákig?

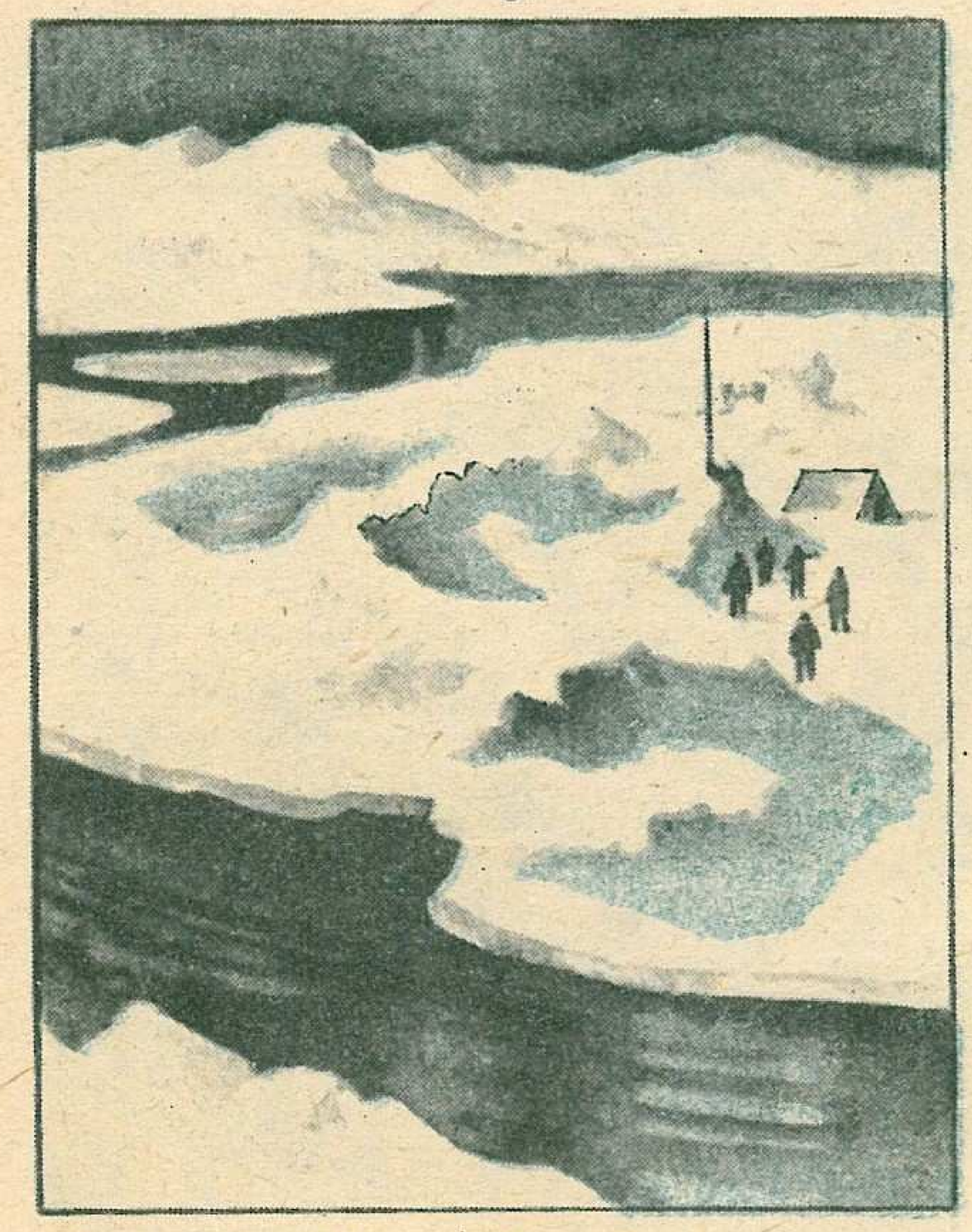

A jégtábla lakóit tovább sodorta a tenger és a szél. Jelzéseikre még mindig nem érkezett válasz... Kétségbeejtő helyzetben voltak!

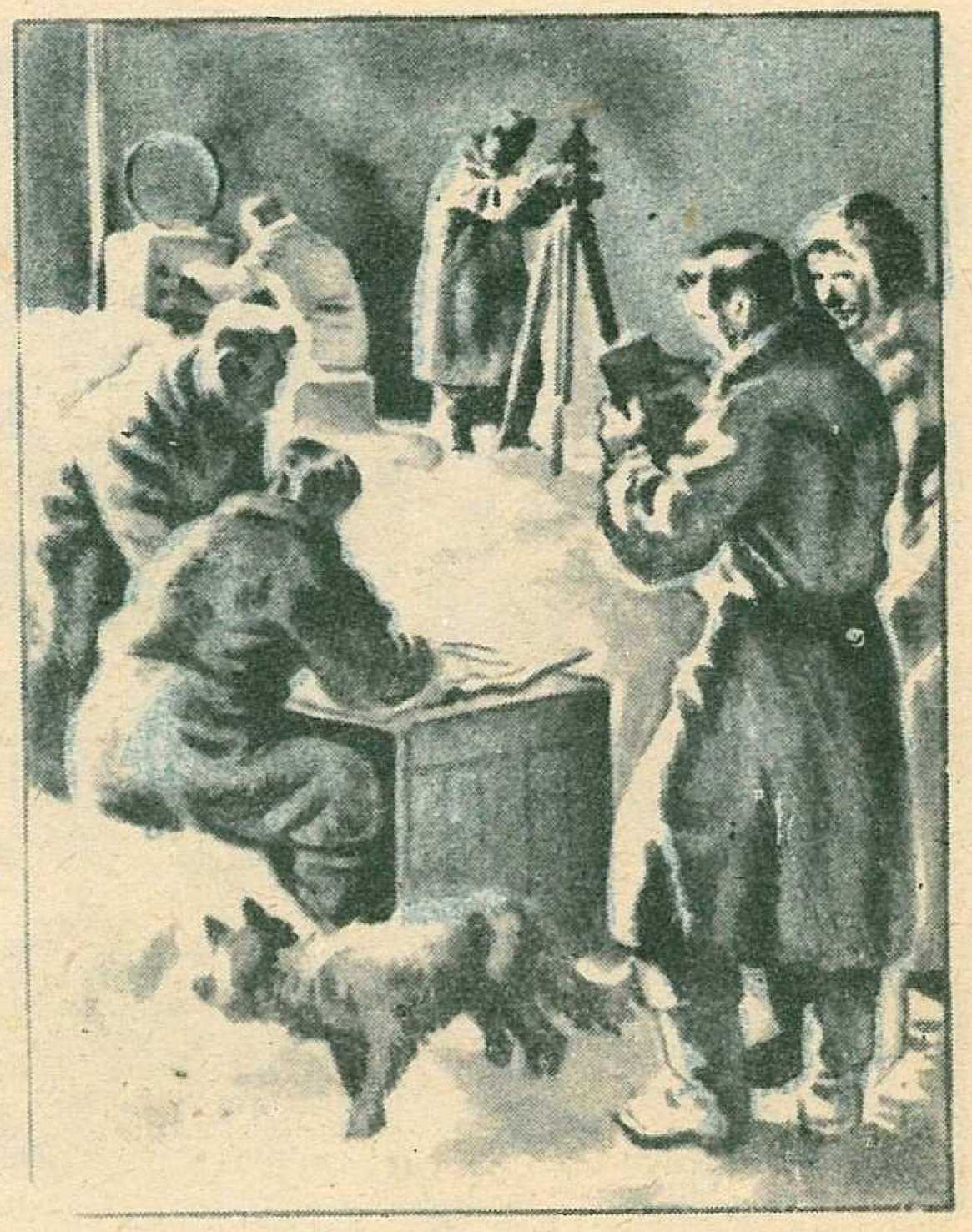

Csodálatos lelkierővel folytatták tudományos munkájukat, pedig tudták, milyen veszedelem vár rájuk, ha a jégtábla melegebb vidékre sodródik...

Világszerte nagy volt az izgalom: mi történt a Nobile-expedícióval? Egy arhangelszki rádióamatőr végre felfogta a jégtábláról érkező gyenge jeleket.

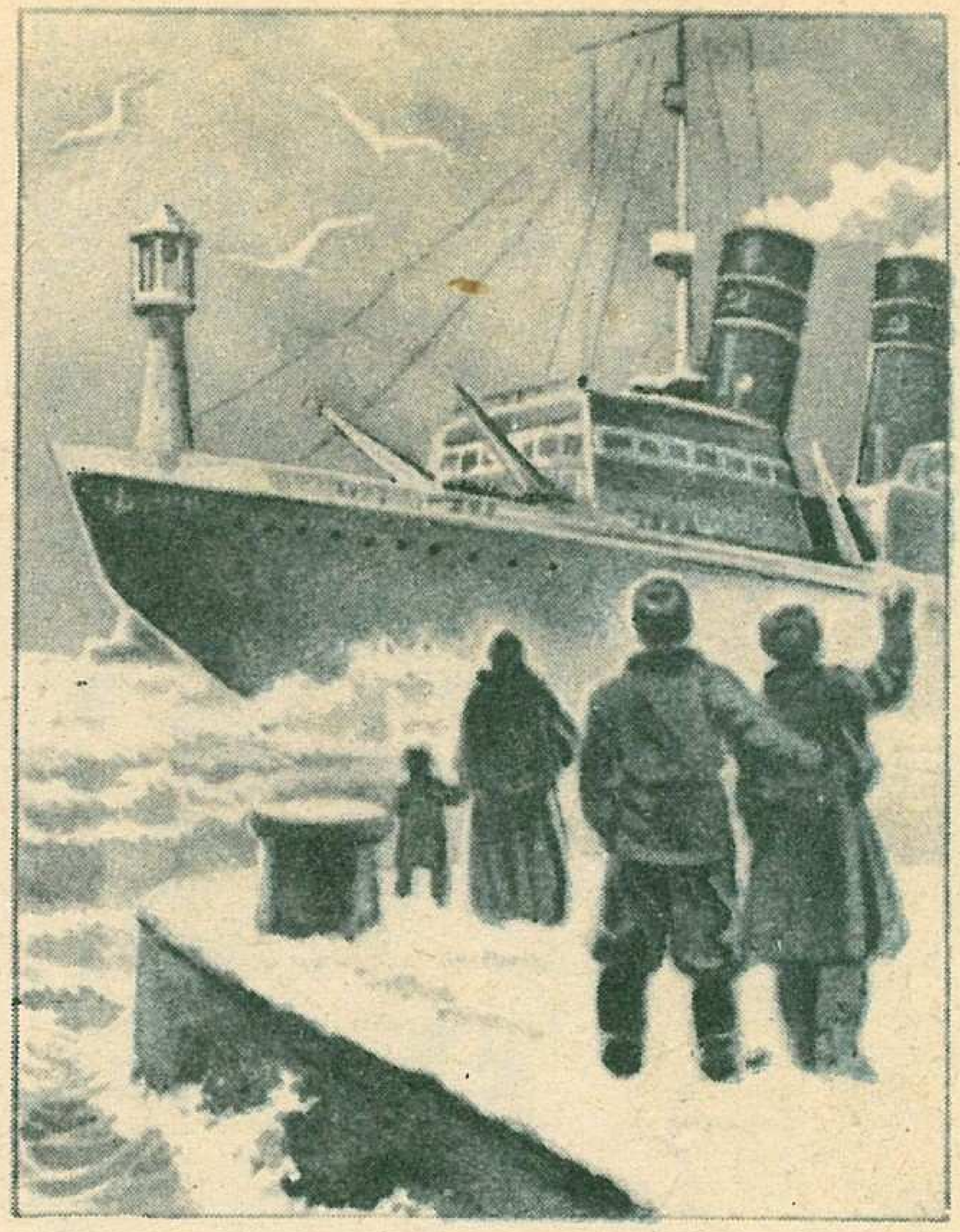

A kronstadti kikötőben állomásozó „Krasszszin" jégtörő azonnal megkapta a Szovjetunió kormányának parancsát: siessen az expedíció segítségére!

Már az expedíció anyahajója is jelentkezett. Közölte a levegő hajótöröttjeivel, hogy repülőgép indul értük. A „Krasszin" jégtörő is útban van.

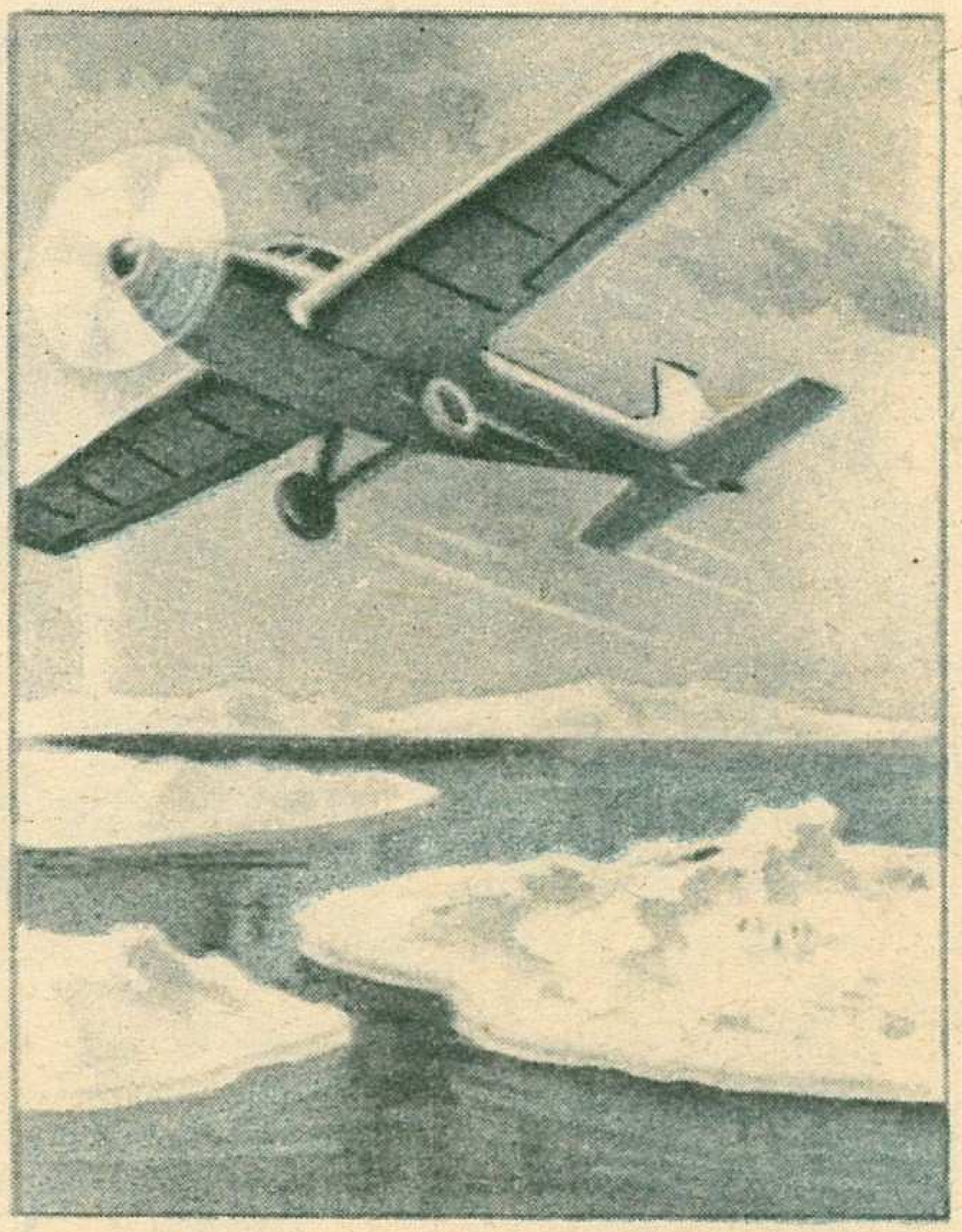

Június 17-én Larsen pilóta elrepült az úszó jégtábla felett, anélkül, hogy észrevette volna az expedíció életben maradt tagjait. Szörnyű csalódás!

„Elvtársak" — szólt ugyanakkor Szamoljovics professzor, a „Krasszin" parancsnoka — „mindent el kell követnünk Nobiléék megmentésére!"

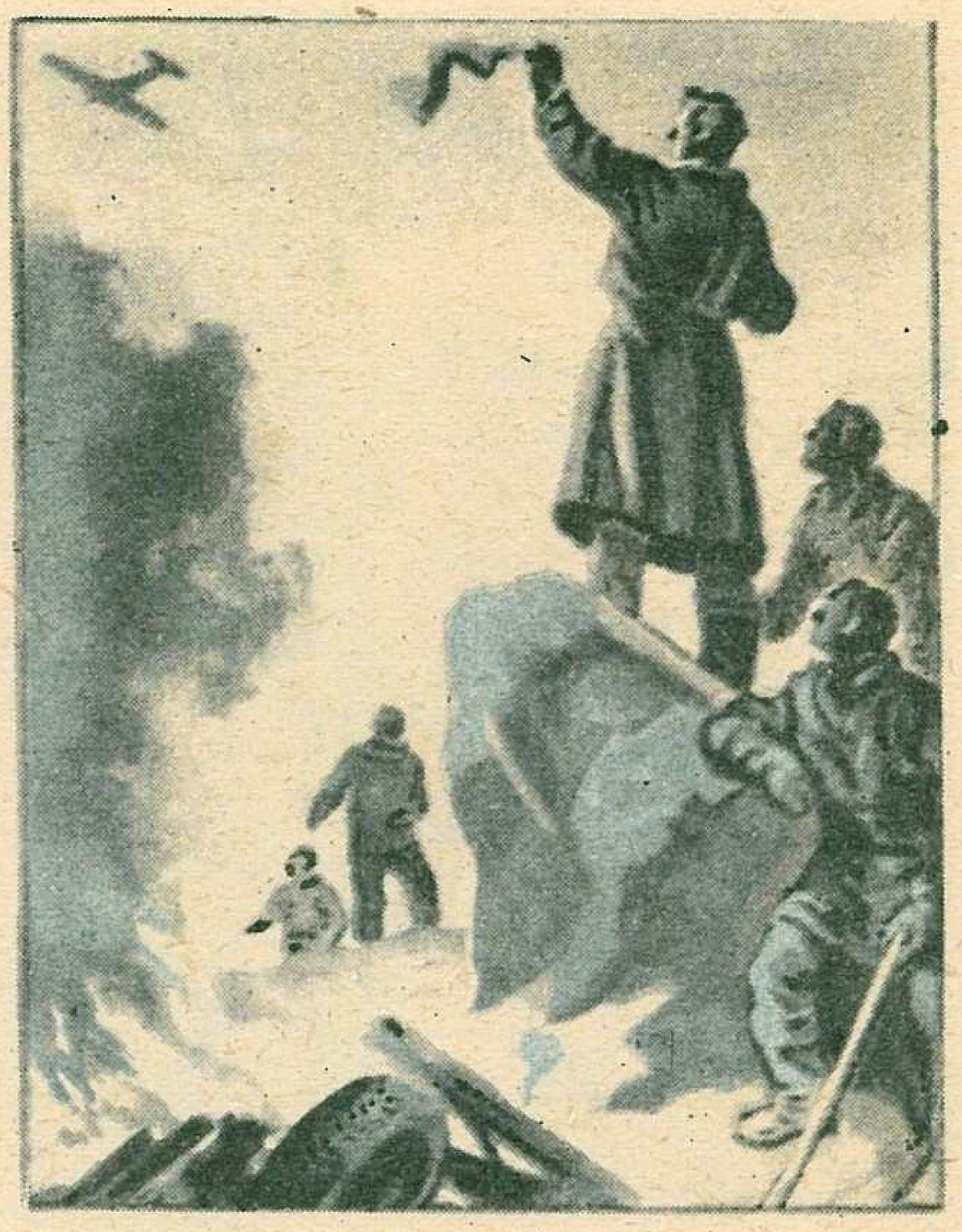

Néhány nap múlva újra megjelent a jégtábla fölött egy repülőgép. De Nobile és társai hiába jeleztek, a pilóta most sem vette észre őket.

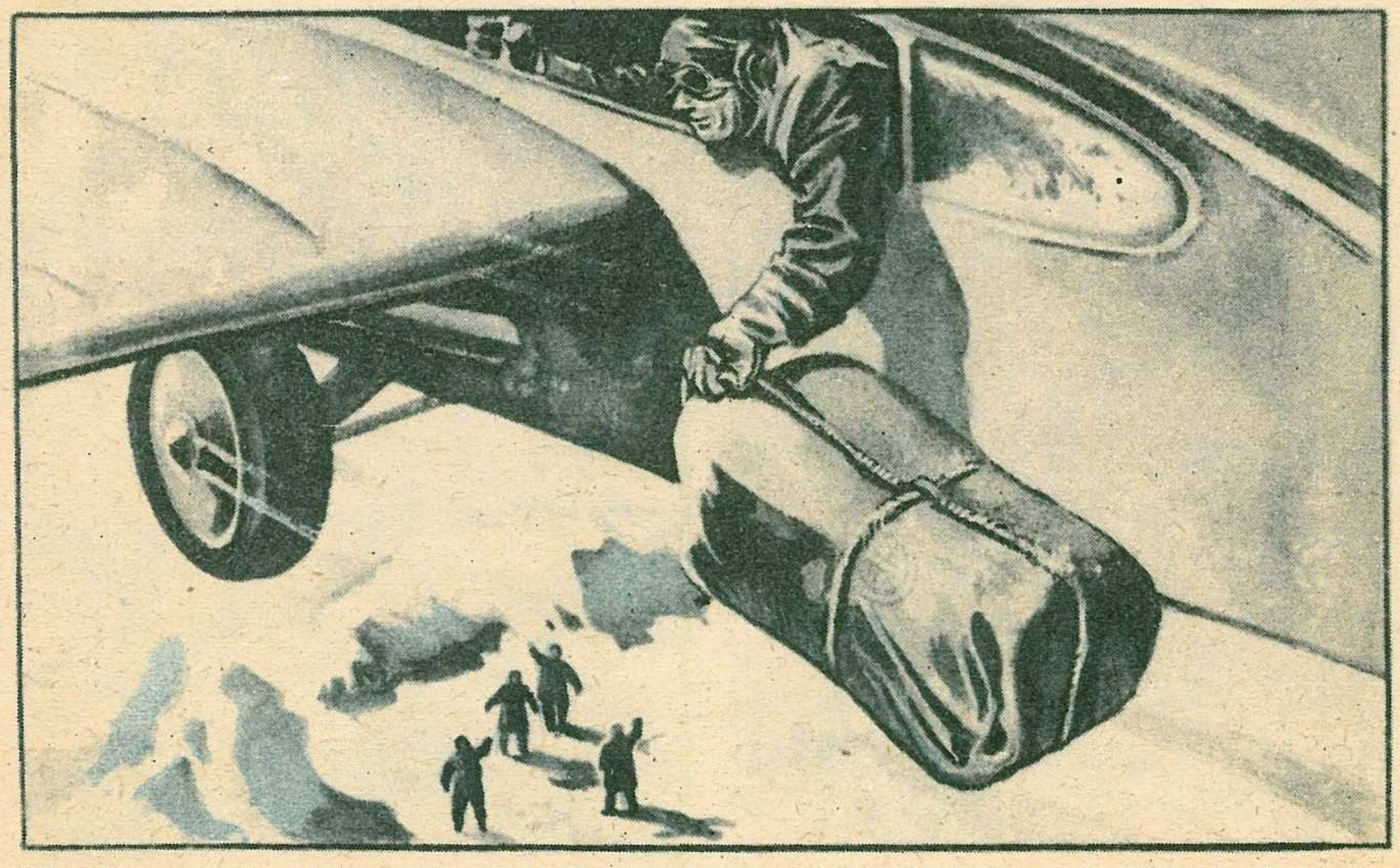

Végre, végre! Maddalena olasz pilóta élelmiszert, hálózsákokat, gyógyszert és fegyvert dobott le nekik, de nehéz gépével nem tudott leszállni a vékonyodó jégtáblára.

Eközben a „Krasszin" a legnagyobb sebességgel folytatta útját a sarkvidék felé. Gép-hibáját útközben javították.

Repülőgépek jelentek meg s utasítást dobtak le: sátrakból, ejtőernyőkből fektessenek T betűt a jégre. Szára a szél irányába essék.

A jégmezőt nehéz munkával előkészítették a leszállásra. Lundborg svéd repülőhadnagynak sikerült leereszkednie.

Lundborgnak az volt a parancsa, hogy elsőnek a súlyosan sérült Nobile tábornokot vigye magával. „A többiekért is eljövünk!"

Fájdalom, öröm, reménység! Nobile tábornokkal elrepült a gép. Akik hátramaradtak, bíztak abban, hogy rájuk is sor kerül: a repülő nemsokára visszatér...

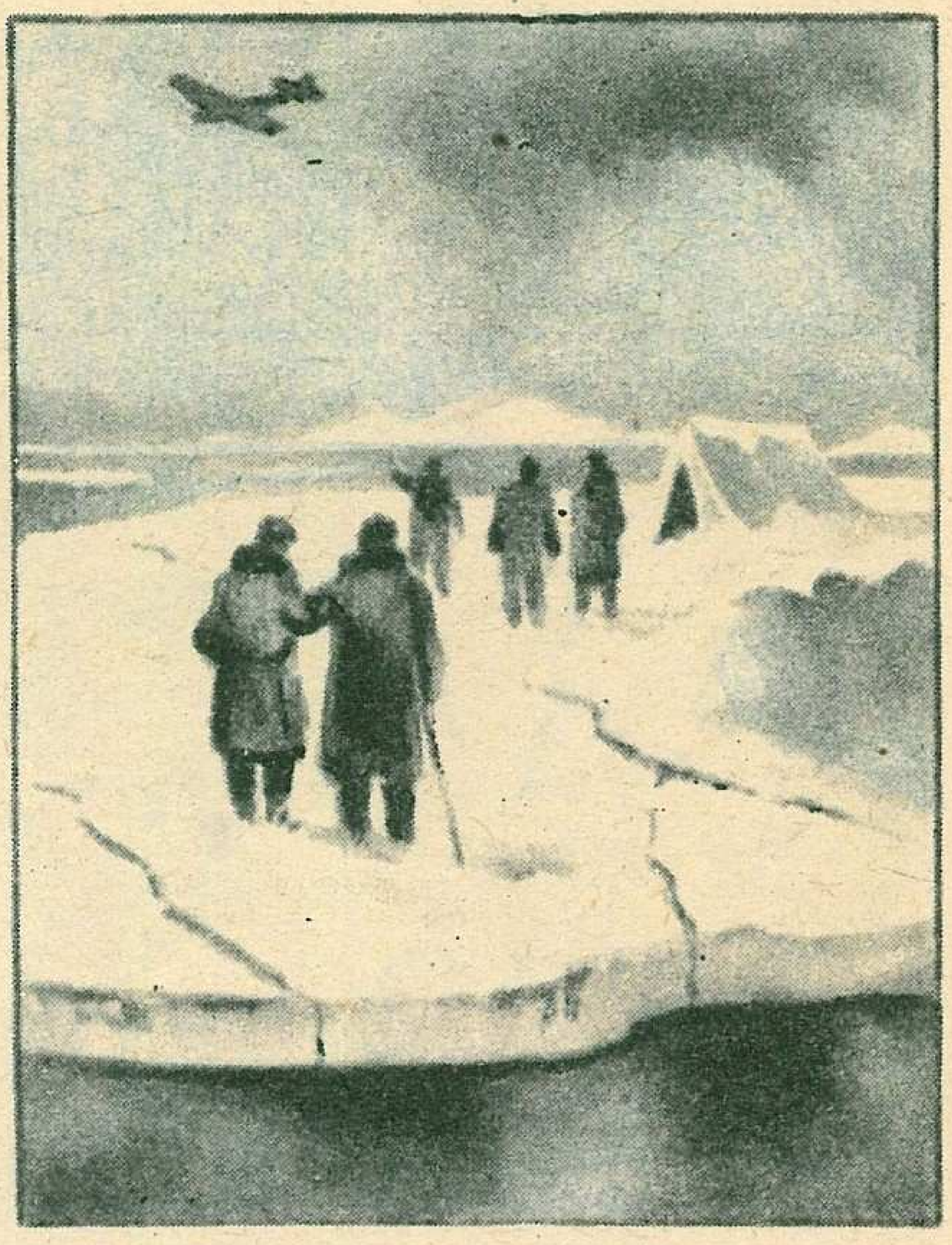

...csakhogy mire a következő repülőgép megjelent, a jégmező meghasadt. Több repülőgép nem szállhatott le. Már csak a Krasszinban reménykedhettek.

Nem volt könnyű a „Krasszin" útja. Egyszer a gépe romlott el, máskor a befagyás veszélye fenyegette. De a szovjet hajósok hősiesen küzdöttek. Tudták, hogy minden perc késedelem emberek életébe kerülhet.

Csuhnovszkij, a „Krasszin" pilótája felszállt a jégtörő fedélzetéről, hogy felderítse a hajótöröttek csoportját.

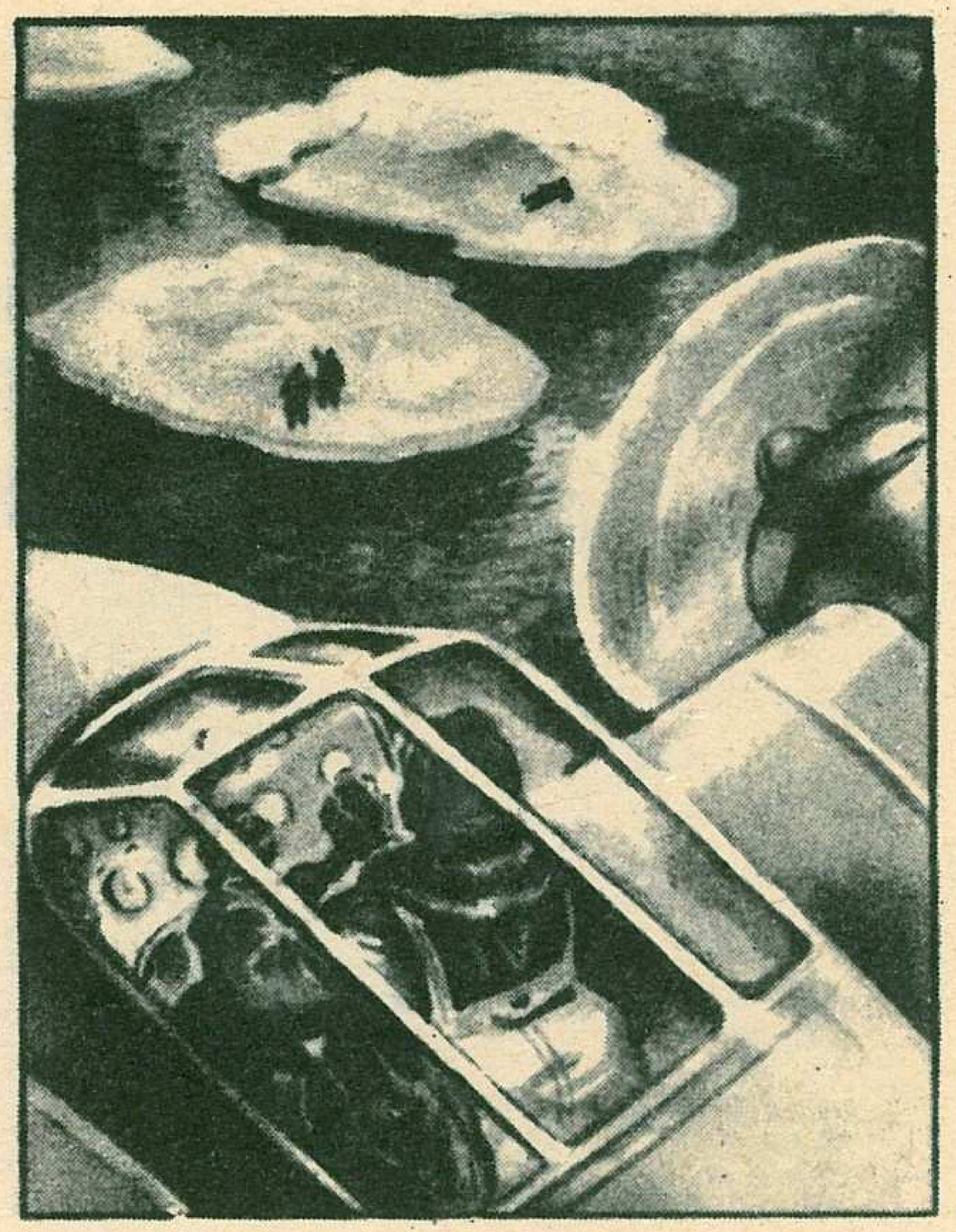

Felfedezte azokat, akik a Spitzbergák felé indultak. Egyikük, Malmgren, nem bírta az iramot: elmaradt.

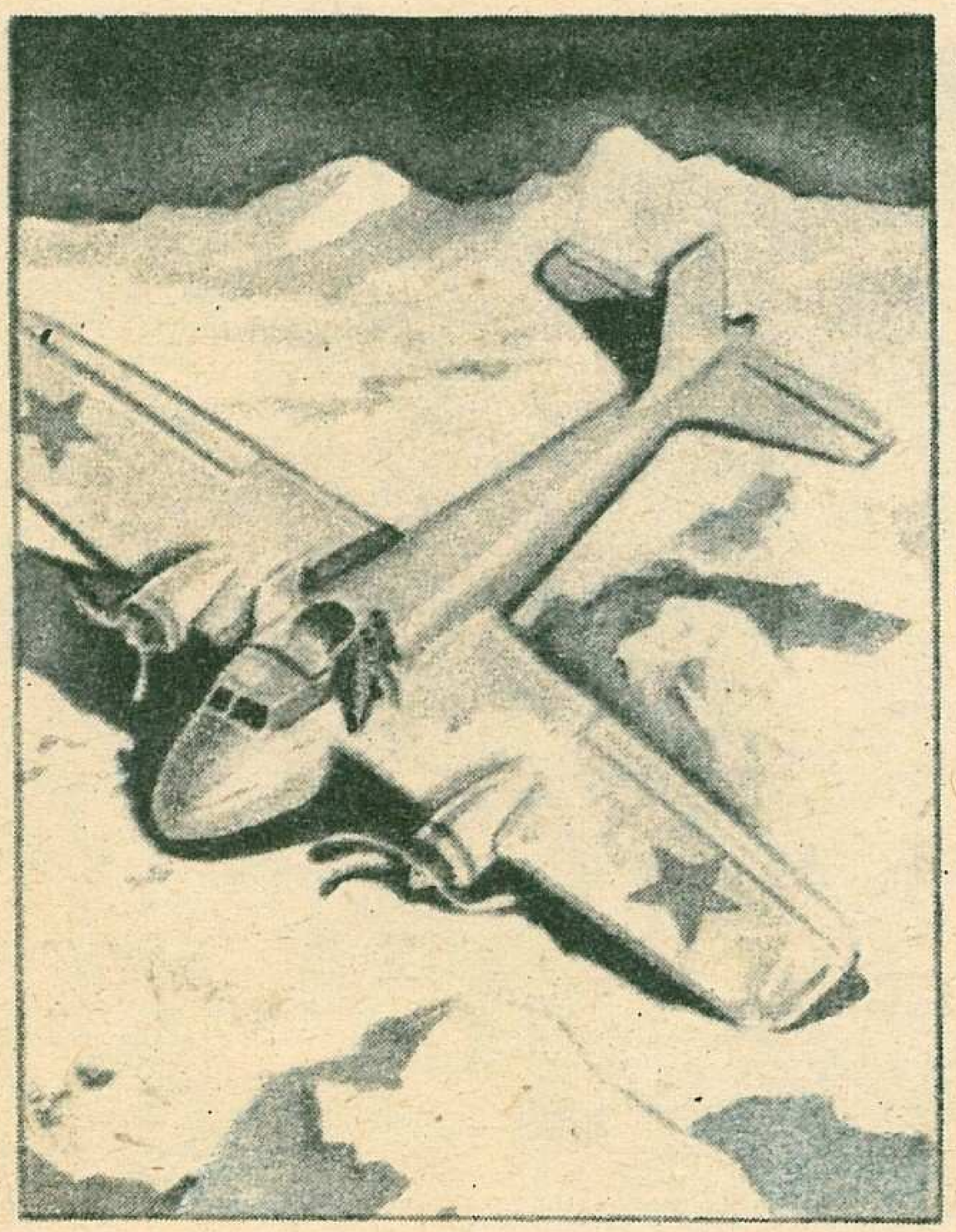

A bátor szovjet pilóta rádión jelentette felfedezését a „Krasszin"-nak. Visszatérni már nem tudott. Kényszerleszállást végzett.

A jégsziget lakói ezalatt kétségbeesve látták, hogy a jég egyre fogy, vékonyodik, egyre gyengül alattuk...

A „Krasszin"-nak ismét nagy jégtorlaszt kellett felrobbantania, hogy kerülő nélkül folytathassa útját. Elszánt, hősi küzdelem volt ez az út!

Két nappal később a „Krasszin" elérte és megmentette a Spitzbergák felé menetelő Marianót és Zappit. Marianóban már jártányi erő sem volt.

A szerencsétlen Malmgrenen már nem segíthettek: éhen pusztult, megfagyott. Holtteste kicsiny jégtáblán sodródott. A tudományért, a haladásért halt meg ez a lelkes, bátor tudós..

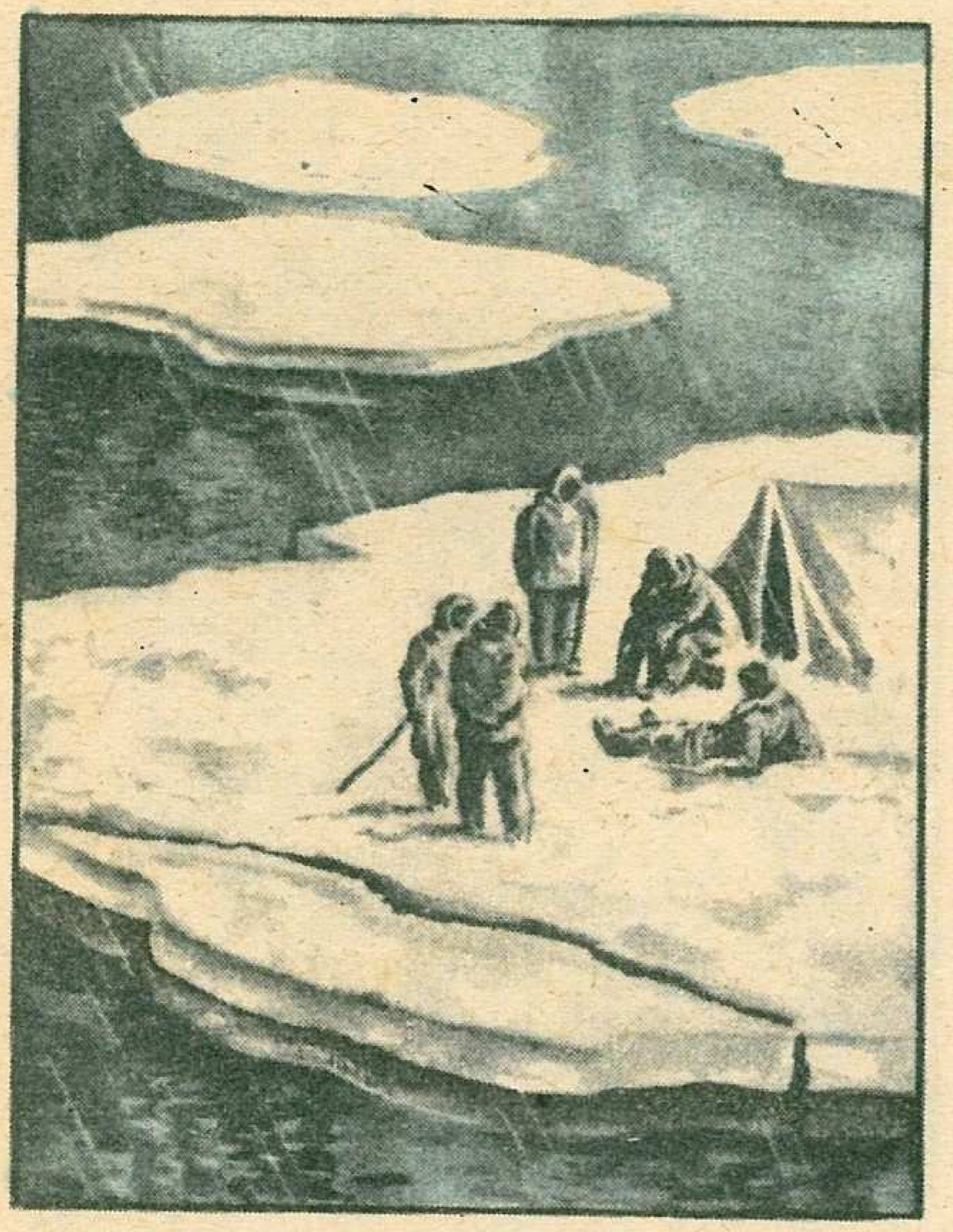

Akik az úszó jégszigeten maradtak, már-már feladták a reményt. Borzalmas órákat éltek át.

S ekkor — június tizenkettedikén délután történt — szinte egyszerre kiáltottak fel: „A Krasszin! A Krasszin!"

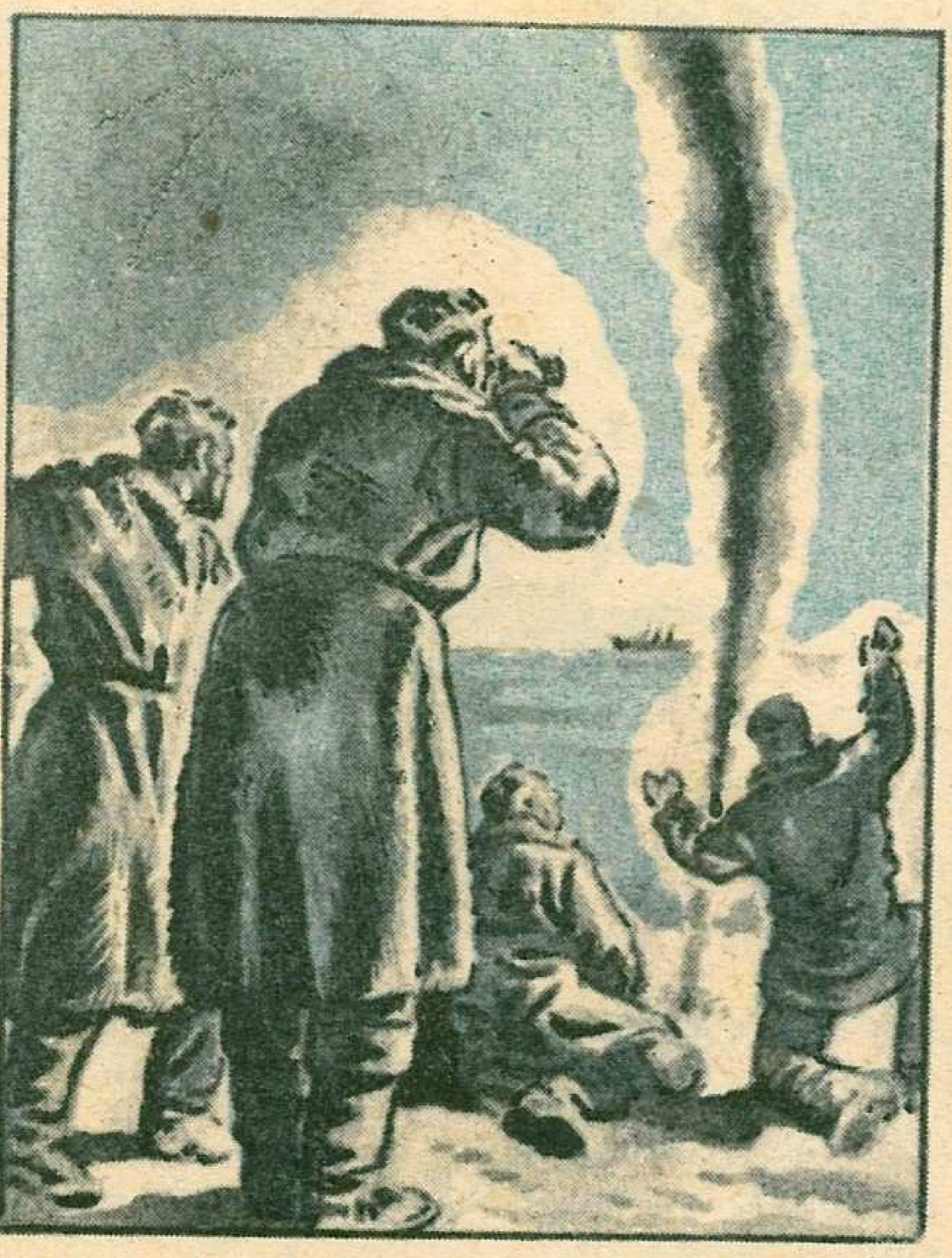

Leírhatatlan pillanatok! Megmenekültek! Az elkínzott, izgalomtól remegő emberek füstjeleket adtak a hajónak.

Észrevették őket! Oly sok izgalom, nélkülözés, kétség után vége a szenvedésnek!... A „Krasszin" meghozta a szabadulást!

A „Krasszin" kormányosa példátlan ügyességgel állt meg a málladozó jégtábla mellett. A jégtábla rabjai a hajóhoz rohantak.

Szamoljovics professzor sietett le elsőnek a hajóhídon, hogy üdvözölje a megmenekült kutatókat.

Nagy volt az öröm. A „Krasszin" szovjet jégtörő megmentette az „Italia" utasait és az expedíció tudományos eredményeit.

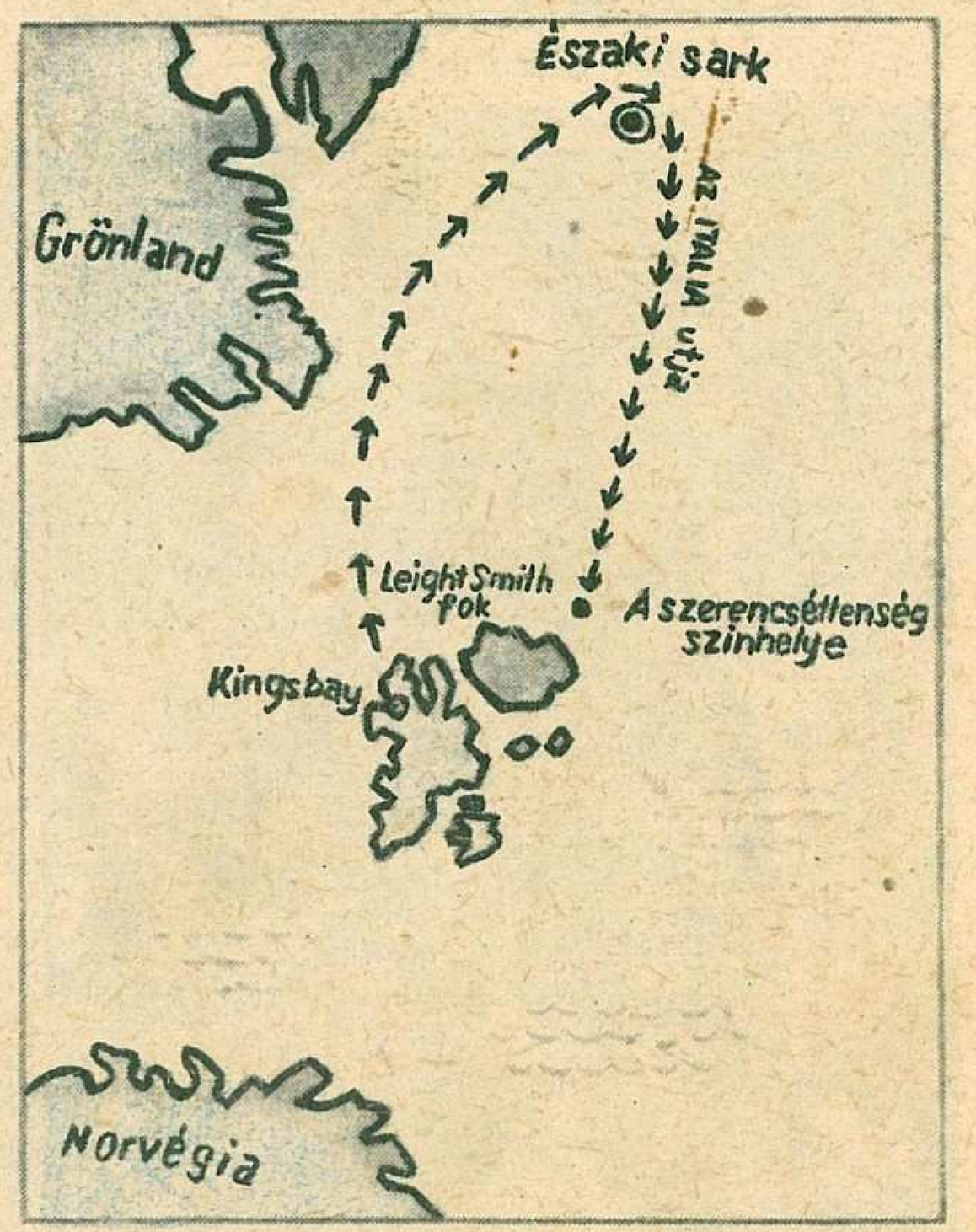

Az északi sarkvidék. Itt játszódott le az emberi helytállás és segíteni akarás nagyszerű hőstette.

SZ. 1. A kiadásért felel az Ifjúsági Könyvkiadó igazgatója Budapest, 1956
Szerkeszti: Gelléri A. Felelős szerkesztő: Rónaszegi M. Képszerkesztő: Bedő I. Műszaki vezető: Gortvai T.
50 000 példány, 1 (A/5) ív, MNOSZ 5601—54 Budapesti Szikra Nyomda — F. v.: Lengyel Lajos igazgató